

הלכות ציצית פרק א

הלכות ציצית

- מצות עשה אחת, והיא לעשות ציצית על כנפי הכסות.

הלכות ציצית

מצות עשה אחת, והיא, לעשות ציצית על כנפי הכסות.

וביאור מצוה זו בפרקים אלו.

פרק א

מצוות הציצית

מצוות לבן ותכלת

א.

ענף שעושין על כנף הבגד ממין הבגד, הוא הנקרא ציצית, מפני שהוא דומה

לציצית הראש, שנאמר "ויקחני בציצית ראשי" (יחזקאל ח"ג).

וזה הענף הוא הנקרא "לבן", מפני שאין אנו מצווין לצבעו.

ואין לחוטי הענף מנין מן התורה:

ולוקחין חוט צמר שנצבע כעין הרקיע, וכורכין אותו על הענף.

וחוט זה הוא הנקרא "תכלת".

ואין למנין הכריכות שכורך חוט זה שיעור מן התורה:

נמצאו במצוה זו שתי צוויות -

שיעשה על הכנף ענף יוצא ממנה,

ושיכרוך על הענף חוט תכלת,

שנאמר -

"ועשו להם ציצית" (במדבר ט"ו:ל"ח),

"ונתנו על ציצית הכנף פתיל תכלת" (במדבר ט"ו:ל"ח) :

התכלת אינו מעכב את הלבן, והלבן אינו מעכב את התכלת.

כיצד, הרי שאין לו תכלת - עושה לבן לבדו.

וכן, אם עשה לבן ותכלת, ונפסק הלבן ונתמעט עד הכנף, ונשאר התכלת

לבדו - כשר:

אף על פי שאין אחד מהן מעכב את חברו - אינן שתי מצוות, אלא מצות

עשה אחת, והלובש טלית שיש בה לבן, או תכלת, או שניהם כאחד, הרי

קיים מצות עשה אחת.

אמרו חכמים הראשונים, "והיה לכם לציצית" (במדבר ט"ו:ל"ט), מלמד ששניהם

מצוה אחת.

וארבע הציציות מעכבות זו את זו, שארבעתן מצוה אחת:

1.

כיצד עושין הציצית, מתחיל מזוית של טלית שהיא סוף האריג, ומרחיק ממנה לא יתר על שלש אצבעות למעלה, ולא פחות מקשר גודל, ומכניס שם ארבעה חוטין, וכופלן באמצע, נמצאו שמונה חוטין משולשלין, תלויין מן הקרן.

ואורך החוטין השמונה, אין פחות מארבע אצבעות.
ואם היו יתר על כן, אפילו אמה או שתים - כשרות.
וכל האצבעות בגודל.
ויהיה אחד משמונת החוטין חוט תכלת, והשבעה לבן:

2.

ולוקח חוט אחד מן הלבן, וכורך בו כריכה אחת על שאר החוטין בצד הבגד, ומניחו.

ולוקח חוט התכלת, וכורך בו שתי כריכות בצד כריכה של לבן, וקושר.
ואלו השלש כריכות הן הנקראין חוליה.
ומרחיק מעט, ועושה חוליה שניה בחוט של תכלת לבדו,
ומרחיק מעט, ועושה חוליה שלישית,
וכן עד חוליה אחרונה,
שהוא כורך בה שתי כריכות של תכלת וכריכה אחרונה של לבן, מפני שהתחיל בלבן מסיים בו, שמעלין בקודש ולא מורידין.
ולמה יתחיל בלבן? כדי שיהא סמוך לכנף מינה. ועל דרך זו הוא עושה בארבע הכנפות:

כמה חוליות הוא עושה בכל כנף?

לא פחות משבע, ולא יתר על שלש עשרה. וזו היא מצוה מן המובחר,

ואם לא כך אלא חוליה אחת - כשרה.

כמה מן הציצית קושר על הכריכות

ואם כך התכלת על רוב הציצית - כשרה.

ונויי תכלת שיהיו כל החוליות בשליש החוטין המשולשלין, ושני שלישיהן ענף.

וצריך לפרדו, עד שיהיה כציצית שער הראש:

העושה לבן בלא תכלת - לוקח אחד משמונת החוטין, וכורך אותו על שאר החוטין עד שלישן, ומניח שני שלישיהן ענף.

וכריכה זו, אם רצה לכרוך אותה חוליות חוליות כעין שכורך בתכלת -

הרשות בידו, וזה הוא מנהגנו, ואם רצה לכרוך בלא מנין חוליות - עושה.

כללו של דבר, יתכוון להיות הכרוך שליש והענף שני שלישים.

ויש מי שאינו מדקדק דבר זה בלבן.

ואם כך הלבן על רוב החוטין, או שלא כך אלא חוליה אחת - כשרה:

חוטי הציצית

אחד חוטי הלבן ואחד חוטי התכלת, אם רצה לעשותן שזורין - עושה.

אפילו היה החוט כפול משמונה חוטין ושזור עד שנעשה פתיל אחד, אינו

נחשב אלא חוט אחד:

חוטי ציצית, בין לבן בין תכלת, צריכין טוייה לשם ציצית.
 ואין עושין אותן, לא מן הצמר הנאחז בקוצים כשהצאן רובצין ביניהן,
 ולא מן הנימין הנתלשין מן הבהמה,
 ולא משירי שתי שהאורג משייר בסוף הבגד,
 אלא מן הגיזה של צמר, או מן הפשתן.
 ואין עושין אותן לא מצמר הגזול, ולא משל עיר הנידחת, ולא משל קדשים,
 ואם עשה - פסולה.
 המשתחוה לבהמה - צמרה פסול לציצית, אבל המשתחוה לפשתן הנטוע,
 הרי זה כשר, שהרי נשתנה:

ציצית שעשה אותה גוי - פסולה, שנאמר "דבר אל בני ישראל ועשו להם
ציצית" (במדבר ט"ו:ג"ח).
 אבל אם עשה אותה ישראל בלא כוונה - כשרה.

תעשה ולא מן העשוי

וציצית שנעשית מן העשוי מקודם, פסולה:

כיצד.

הביא כנף שיש בה ציצית, ותפרה על הבגד, אפילו יש באותה הכנף אמה על
 אמה, פסולה, שנאמר "ועשו להם ציצית", לא מן העשוי.
 הרי זה דומה למי שנעשית מאיליה.
 ומותר להתיר ציצית מבגד זה ולתלותה בבגד אחר, בין לבן בין תכלת:

תלה החוטין בין שתי כנפים מזו לזו, וקשר כנף זו כהלכתה וכנף זו כהלכתה, ואחר כך חתכן באמצע ונפרדו זה מזה - פסולה, שהרי בעת שקשרן היו פסולים, לפי ששתי הכנפים מעורות זו בזו בחוטין שביניהן, ובשעה שפסק ונעשו שתי ציציות, נמצא עושה מן העשוי:

הטיל ציצית על ציצית,

אם נתכוון לבטל את הראשונה, מתיר את הראשונה או חותכה - וכשרה. ואם נתכוון להוסיף, אף על פי שחתך אחת משתייהן - הרי זו פסולה, שהרי כשהוסיף פסל הכל, וכשהתיר או חתך התוספת, נמצא הנשאר נעשה מן העשוי, שעשייתו הראשונה פסולה היתה:

וכן המטיל לבעלת שלש, ואחר כך השלימה לארבע והטיל לרביעית - כולה פסולה משום **"תעשה"** (דברים כ"ב:יב) - ולא מן העשוי:

אין כופלין את הטלית לשנים ומטילין ציצית על ארבע כנפיה כשהיא כפולה, אלא אם כן תפרה כולה, ואפילו מרוח אחת:

נפסק הכנף שיש בה הציצית, חוץ לשלש אצבעות, תופרה במקומה, בתוך שלש, - לא יתפור.

נתמעטה זוית של בגד שבין חוטי הציצית ובין סוף האריג, אפילו לא נשאר מן האריג אלא כל שהוא, כשרה.

וכן אם נתמעטו חוטי הציצית, אפילו לא נשתייר מהן אלא כדי עניבה -
כשרה. ואם נפסק החוט מעיקרו, אפילו חוט אחד, פסולה: